

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки

Тел. „Свобода": BERgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States

П'ЯТЬ ЦЕНТИМ на границі Злучених Держав Америки

Тел. V. H. Союзу: BERgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere

СОВЕТСЬКО-КОМУНІСТИЧНИЙ „ЗАГОВІР" В АМЕРИЦІ

Ерні Адамсон, радник сенаторського комітету для дослідження не-американської активності в Злучених Державах, виступив дня 25 грудня зі заявою, в якій стверджує: 1. В Злучених Державах існує „заговор", який змагає до викликання в країні комуністичної революції при допомозі генеральних страйків та інших засобів. 2. Сімнадцять важливих робітничих юній СІО є опановані агентами Советського Союзу. 3. Конгресова Бібліотека є „прис-танням чужинців та чужинно на-ставлених американців". 4. Де-партамент стеїту повинен запро-тестувати проти діяльності „чис-лених представників чужих дер-жав", приділених до О. О. Д., та які „зі сліпим послухом викону-ють диктати з Москви". Інші чле-ни згаданого комітету застерegli собі право коментарів до твер-джень Адамсона, а один член ко-мітету заявив, що він цих твер-джень раніше не бачив та що вони є для нього цілком нові. СІО і Конгресова Бібліотека на-звали твердження Адамсона не-правдивими. З метою підтри-матися, або спростувати звідомлення Адамсона, комітет збереться правдоподібно на початку на-ступного тижня. Виступ Адамсо-на викликав в країні зрозумілу сенсацію та численні коментарі і доповнення.

ЗГАДКА ПРО УКРАЇНСЬКІ ВИРОБИ.

Журнал „True" за січень 1947 помістив у кольорах українські вишивані блузки з робітні „Ю-крейніен Арт енд Новелті Шоп", якої управителькою є п-нна Ма-рія Клячко. Це вже четвертий раз упродовж одного року поміщено у цьому журналі українські речі зі згаданого магазину.

ЯК У ПОЛЬЩІ?

До Злучених Держав прибуло з Європи, згл. з Польщі, 600 по-ляків, що є американськими го-рожанинами. Вони, пише „Нови Свѣт", дали перший правдивий образ того, що діється тепер у Польщі. Казали, що москаль осягнув те, чого ніколи не зміг осягнути варвар-німець. Залом-люється уже й польський селя-нин, всюди квізлінги: „Між сво-їми не знати, хто ворог, а хто приятель... Навіть у власній хаті чоловік часом не знає, хто йому ворог, а хто приятель, хто кому служить. Страх, смертельний жах. Ось чого доконав страш-ний ворог. У тому — найбільше лихо". Ось ці слова „польського хлопця", пише часопис, відкрива-ють нам „образ страшної, поль-ської дійсності".

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОСЕЛЕНЕЦЬ В КАНАДІ

Має ним бути Василь Єлиняк, роком 87, що живе на своїй фермі в Чіппен, в Альберті. Є він одним з двох кандидатів, яких держав-ний департамент в Отаві вибрав для спеціального вшанування в Тижні Канадійського Горожан-ства. Це торжество відбудеться 3 січня в Отаві, в палаті Найвищо-го Суду Канади. Василь Єлиняк це патріарх української імміграції в Канаді, до якої прибув в 1891 році. Канадійська преса, що пи-ше тепер про нього, вважає його представником фізично працю-ючої класи „нових канадійців". Він почав працювати як фермер-ський робітник за \$110 річно. Його діти і 14 внуків вибилися на різні становища. Часопис „Укра-їнські Вісти" пише з цього при-воду в статті п. н. „Признання для горожан українського похо-дження" таке:

„Вибір п. Єлиняка для спеці-ального вшанування його на тор-жестві в Отаві як представника імміграції всіх рас і народів, є признанням не тільки для нього, на що він собі добре заслужив, але також признанням для усіх статочних і працюючих україн-ських поселенців, для їх дітей й внуків, а тим самим признанням і для українського імені".

СЕРЕД „РУССКИХ" З ГАЛИ- ЧИНИ.

Філадельфійська, москвофільська „Правда" пише про те, „що нас губить". Каже, що айриші, поля-ки та інші мають школи, шпиталі й т. п., бо в них є „один пастир і одно стадо", а „в нас десятки пастирів і сотня стад". Пише да-лі, що „русски" поділені не тіль-ки на два ворожі табори, право-славних і уніятів, але й між сами-ми православними нема дисцип-ліни, а „в многих парохіях за-мість добрих, трудолюбивих пас-тирів є пів-їдоти, що демо, алі-зують вірних".

Біля цієї статті поміщена друга, про „ізмєнників", себто про гали-чан — „українських націоналіс-тів", що не радють так як гали-чани — „кацапи" возеднанням з Советським Союзом, але шлють протести і меморіали до Обед-наних Держав проти Москви і го-тові „з чортом заключити „со-юз", щоб добитись своїх цілей.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ!

ЩЕ ПРО „НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ПЕРЕ- СУДИ" І ЧИСТКУ В УКРАЇНІ

Асошіейтед Прес подала ще деякі подробиці про виступ „Большевика" з домаганням боротьби проти „націоналістичних пересудів" в Україні. Навязуючи до „серйозних ідеологічних по-милок і ухилів націоналістичного характеру" в творах літератури

ЯК ОБХОДИЛИ РІЧНИЦЮ „ОКТАБРСЬКОЇ" В КИЄВІ.

Советська преса розписується широко про святкування роко-вин Жовтневої Революції в по-диноких містах Советського Со-юзу. В Києві — пишуть „Прав-да" і „Ізвестія" у власних корес-понденціях — святковано рівно-часно 29-річницю „октябрської" і 3-ту від прогнання німців. Офі-ціальна частина святкувань від-булася в салі театру опери і ба-лету ім. Шевченка, в якій зібра-лися стахановці київських під-приємств, вчені, письменники, військові, бувші партизани та представники партійних органі-зацій. В президії були „руково-дітелі українського правитель-ства", представники війська, на-уки, мистецтва, літератури. В по-чесну президію обрано — серед-овачий — „великого Сталіна". З промовами виступили секретар Київського обкому партії Сер-дюк та секретар ЦК КП(б)У по-пропаганді Назаренко. „З біль-шим підйомом" прийнято притітальне письмо до Сталі-на. Концерт зачався виконан-ням „твору українських ком-позиторів" — героїчної ком-позиції „Слава великому Сталі-ну". Чергового дня на Хрещати-ку відбувся військовий „парад", в якому мало взяти участь 300,000 людей, та під час якого несено портрети Сталіна. „Щас-ливий український нарід виказав горячу відданість „великому Ста-ліну" — кінчаються кореспонден-ції. Виходило б, що на всіх па-радах в Києві був тільки один „великий Сталін".

ВІД СТАЛІНГРАДУ ДО ВІДНЯ.

Так називається літературний альманах, присвячений військам 3-го Українського фронту, що відбули тисячкілометровий по-хід від Сталінграду до Відня, та виданий советсько-українським видавництвом „Радянський пис-менник", повідомляє „Літератур-на Газета" з 13-го жовтня. В книгу увійшли нариси, оповідан-ня та записки очевидців і учасни-ків боїв. З надрукованих в Аль-манаху авторів подається імена К. Симонова, Б. Горбатова, С. Михалкова, Л. Первомайського, П. Усенка, Е. Долматовського, П. Павленка, А. Левади, І. Гончарен-ка та А. Черненка. До літератур-ної редакції належали А. Чернен-ко, І. Ле та А. Левада.

та історії, „Большевик" твердить, що найбільш небезпечною є „во-рожа теорія, яка протиставляє українську культуру російській", та заявляє, що культура росій-ського народу є найбільша з усіх народів Советського Союзу. „Правда" з 26-го грудня висту-пила з гострою критикою по-вільного виконання нового пя-тирічного плану в поодиноких ділянках советського господар-ства. В цій самій газеті подаєть-ся, що в Одесі засуджено на ка-ру смерті Й. П. Опиценка, був-шого заступника директора збі-жевого магазину, за те, що він мав зорганізувати „банду роз-крадувачів зерна". Чотирьох то-варишів Опиценка засуджено на десять років тюрми а пятого на сім років.

УКРАЇНКА ПРИ НАУКОВИХ ДОСЛІДАХ.

Нью-Йорк Ворлд Телеграм з 16 грудня б. р. помістив статтю про наукові лікарські досліди на щу-рах, що їх переводять в медици-нським відділі Нью-Йорк Юнівер-зіті Каледж. Замітне, що поміще-но дві фотографії, на яких є мисс Мері Кот, яка досліджує у лябо-раторії та яка є україною з по-ходження, дочкою українця-вєте-рана М. Демського, а також Ми-хайла Джорджія, про якого часо-пис пише, що є українцем і ро-дом з „прекрасного міста Льво-ва" і вже 12 років працює у цьо-му відділі, маючи під своїм заря-дом сотки щурів, призначених для дослідів.

УКРАЇНСЬКІ ТІНІ БІЛЯ СМЕРТ- НОГО ЛОЖА СТАЛІНА.

У звязку з поголосками про хворобу Сталіна, „Шікаго Дейлі Нюз" помістив на першій сторін-ці барвний рисунок, на якому представлено „смертне ложе" Сталіна, біля якого заходяться кілька лікарів. Коло ліжка стоять безлічі тіней і вгорі є напис: „Шість мільонів українців, злікві-дованих голодом". Немає сумніву, що навіть такому професійному вбивникові як Сталін, стануть пе-ред очима бодай перед смертю усі ті злочини, що він їх попов-нив над українським народом.

НАЗВИ ВУЛИЦЬ У ЛЬВОВІ.

Канадійське, б'ольшевицьке „Українське Життя" пише про нові вулиці у Львові, як Георгія Дмитрова, Вроц-Тіта, Венеша, Тадеуша Бой-Желенського і т. ц.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Добираймо доцільних засобів.

Хочемо вратувати нещасних скитальників в Європі. Думаємо над тим, що тепер ще треба зробити, щоб їх дістали якнайбільше на американську землю. І то якнайскорше і найпевніше.

На те, що треба робити, вказала, між іншими, пані Еліно́р Рузвельт, як приймала делегації наших Комітетів, що інтервенювали в неї в справі українських скитальців. Вона сказала, що треба масово впливати у справі скитальців на наше законодавче тіло, на конгрес у Вашингтоні, на сенаторів і конгресменів, що зідуться з початком січня на нові наради конгресу.

Як бачимо, справа цілком ясна: Конгрес у Вашингтоні рішить, чи допустити до Злучених Держав скитальників з Європи та в якій кількості. Отже туди треба нам вдаватися.

Немає сумніву, що конгрес цієї справи не відкине. Щось він у цьому випадку зробить, якесь число скитальників допустить, відповідно злагіднюючи імміграційні закони. Та питання: Що зробить, яке число допустить? Це залежатиме у багатьох від цього, як на це зареагує американське громадянство.

І не тільки це. Нас, американських українців, обходить ще окремо справа ратування українських скитальників, які фігурують на скитальщині як польські, советські, румунські, чехословацькі чи інші громадяни. Ця обставина може спричинити, що хоч у Вашингтоні ухвалить допущення більшої квоти скитальників з Європи, то українські ски-

тальники готові з цього мало що скористати. Як будуть допускати відповідними квотами, окремими для кожної державної приналежності, тоді готові дістатись до Злучених Держав скитальники різної національності, але не української. Тому саме було б побажанням і справедливим, щоб конгрес ухвалив певну квоту з точним означенням по національності, а не по державній приналежності. Себто, щоб призначив, скільки має дістатись сюди поляків, росіян, жидів, литовців і т. д., а теж і скільки українців.

Щоб таке сталося, треба усім нам про це дбати, і то не тільки нашим центральним Комітетам, але й цілому нашому загалові, нашим організаціям, громадам, парохіям, а навіть і поодиноким громадянам. Усім нам треба зацікавитись тепер сенаторів та конгресменів, а теж і уряд, включно з президентом Труманом, петиціями, резолюціями та письмами у цій справі, щоб вони добре пізнали, чому саме треба означити квоти по національності.

Ця справа була обговорювана основно теж і на останніх нарадах Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбулись в Нью-Йорку, дня 21. грудня. Ми переконані, що Український Конгресовий Комітет та Зл. У. А. Д. Комітет зроблять у цій справі те, що до них належить, але решту має виконати зорганізований загал. Пам'ятаймо, що коли іде про ратування скитальників, то це є тепер найважливіша справа, очевидно попри збіркову акцію.

ГОЛОС З ТОГО СВІТУ.

Перед нами оригінальний лист з Польщі. Пише його молодий українець, вояк Української Повстанської Армії до свого дядька в Америці. Лист говорить сам за себе. В ньому читаємо:

„...В році 1939 батько пішов на війну і попав в німецький полон, де перебував 23 місяців. Ми тоді жили з мамою під Сове́тами і з дня на день дожидали, що підіде машина і нас вивезуть на Сибір. Багато людей вивезли. Коли в 1941 році прийшли німці, тато вернувся з полону і пішов до Союзу де був до 1943 року. В осені того року пішов до УПА. На весні поляки почали нападати на українські села на Холмщині, підпалюючи та грабуючи їх і вбиваючи українське населення. Тато командував сотнею кінноти УПА, та брав участь в багатьох боях, зразу проти німців, а опісля проти большевиків. Як прийшли большевики, вони зараз по-

чали шукати за татом, але ми повтікали з дому, залишивши все. Большевики все понижили, навіть стільчика не залишили цілого. Мама зі сестрами скриваються від 25-го липня 1944 аж до сьогодні. Я мав тільки 15 років, але зголосився до партизанів, щоби боротися проти московських заграбників. Довго не воював, бо через два місяці був ранений два рази в праву руку і по раз у ноги (ще тепер терпне рука, як пишу). Лікувався три місяці і знова пішов до УПА. Села горіли і почалася нова боротьба, про яку важко написати. В одному бою, що ми його звели з большевиками, впало 450 ворогів, в тому один генерал та багато старшин. Від жовтня 1944 до 1945 р. підчас виборів вдало біля 30 тисяч самих тільки енкаведистів. Як скінчився фронт в Німеччині, тоді стало ще важче. Тут 1-го березня 1946 почалася

вивізка людей і скінчилась в червні. Совети в польських уніформах і таки в своїх випадках до сіл, дуже грабували, палили і розстрілювали цивільне населення за щонебудь. Так відбувся „добровільний“ виїзд українців до Советів. Дехто підробив собі польські папері і так лишився. Ми з татом пішли далі на захід в Польщу. Наш відділ УПА робив акцію проти польського переселеного війська в Люблині. 9-го березня тато був важко ранений гранатою, дістав може з 50 осколків, і 11-го березня умер. Я був весь час біля батька і похоронив його 60 кілометрів від нашого дому. Тут тепер готуються до виборів, роблять облави по селах і арештують та б'ють майже всіх чоловіків. Всі тюрми переповнені людьми, переважно вченими, бо вони не вміють скриватися. У нас в деяких місцях повикували люди кришки в землі і тільки під вечір з них виходять. Так тепер ми живемо і не знаємо, що далі буде; всі чекаємо на зміну в світі...”

КОНЦЕРТНИЙ СЕЗОН У ЛЬВОВІ.

Советські джерела доносять, що концертний сезон у Львові відкрито симфонією - кантою А. Штогаренка, що написана до слів М. Рильського і А. Малишка. Цей „монументально - симфонічний“ твір для хору, солістів та оркестру, як доносять, був виконаний в салі Львівської державної консерваторії імені М. Лисенка симфонічною оркестрою Фільгармонії, державною капелею „Трембіта“ і солістами Поліною Мартиненко (мецсопрано) і Пилипом Гаранжею (бас). Диригував проф. М. Колесса. Симфонія має зображати „перемогу над ворогом“ і „душевний настрій советських патріотів, які пройшли через вир війни і повернулись з перемогою до мирної праці“.

Крім цього концертний сезон відкрито у Львові ще увертюрою „Дружба народів“ Р. Глієра, який використав „східний фольклор, вдало пов'язавши його контрапунктично з російськими наспівами“. Це має бути зображення „сталінської дружби народів“, під прапором якої „пліч-о-пліч з росіянами, українцями, білорусами, грузинами, узбеками, азербейджанцями, пройшли важкі роки війни й інші народи Радянської країни“. Теж пишуть, що „непогано прозвучали пісні „Про батька народнього“ П. Козицького і „Пісня про Вітчизну“ В. Барвінського.“

**ІВАН КОВАЛЬЧУК
FUNERAL DIRECTOR
& EMBALMER**

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В СТЕЙТІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
У випадку смутку в родині
кличте як в день так і вночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street
JERSEY CITY, 2, N. J.
Tel. BRegon 4-5131

РОЗКОПИ В ЧЕРНІГОВІ.

В Чернігові, Україна, працює археологічна експедиція, що вже збрала чимало цінних пам'яток старовини. Розкопано, зокрема, храм, збудований 1186 року.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“.**МИРОН
ЛИТВИН
І СИН****УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга шира і чесна

801 Springfield Avenue,

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-8080

ІВАН БУНЬКО**УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**заряджує погребам по ціні та
нижчій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

457 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТОЗавжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.Ми улаштуємо пре-
красний ЦІЛИЙ **\$150.00**
ПОХОРОН за

У випадку смутку в родині кличте:

KAIN MORTUARIES, INC.Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці**S. KANAI KAIN, Pres.**

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone PE 4-4646

— or —

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

86 ELIZABETH AVENUE,

NEWARK, N. J.

Phone BReglow 3-6762

ELIZABETH, N. J.

225 WEST JERSEY STREET

Phone: EL 2-3611

**ПЕТРО
ЯРЕМА****УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

(cor. E. 155 St.)

707 Prospect Avenue,

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtropolitan 5-6577